

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-451191-IX-904/03/WK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 5/02/2008r.

Pan
prof. Jan Vincent - Rostowski
Minister Finansów

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Jestem głęboko zaniepokojony napiętą sytuacją społeczną powstałą w wyniku akcji protestacyjnej funkcjonariuszy Służby Celnej. Utrzymujący się stan kryzysowy - powodujący wielokilometrowe kolejki tirów, zwiększony do kilku dni czas oczekiwania kierowców na odprawę celną, pojawiająca się możliwość dokonywania blokady dróg przez przewoźników oraz panujący na zablokowanych przejściach stan sanitarny i bytowy - negatywnie wpływa na prawa osób przekraczających wschodnią granicę kraju oraz pogarsza sytuację ekonomiczną podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie międzynarodowego transportu towarów.

Dokonujący wizytacji przejść granicznych moi współpracownicy poinformowali mnie, iż jednym z podstawowych postulatów wysuwanych przez protestujących celników jest brak przepisów prawnych, które zabezpiecząby funkcjonariuszy przed zwolnieniem ze służby w związku z toczącym się, a nie zakończonym postępowaniem dyscyplinarnym i karnym. Protestujący żądają usunięcia z obiegu prawnego art. 25 ust. 8a i 8b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (tekst jedn. - Dz.U. z 2004 r. Nr 156, poz1641 z późn. zm.), który nakłada obowiązek obligatoryjnego zwalniania funkcjonariusza celnego ze służby w wypadku: wniesienia aktu oskarżenia o umyślne popełnienie przestępstwa, ściąganie z oskarżenia publicznego bądź zastosowania tymczasowego aresztowania. Przepisy te powodują, że w wyniku

pomówień przemytników funkcjonariusze celni nie posiadają dostatecznej ochrony prawnej i są zwalniani ze służby, a tym samym pozbawiani uposażenia oraz warunków do egzystencji.

Niniejszy problem był przedmiotem wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich do Trybunału Konstytucyjnego, który wnosił o zbadanie zgodności art. 25 ust. 8a i 8b ustawy o Służbie Celnej z art. 42 ust. 3 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Trybunał nie uznał argumentów Rzecznika Praw Obywatelskich i wyrokiem z dnia 19.10.2004 r. o sygn. akt K 1/04 stwierdził ich konstytucyjność, jednakże w uzasadnieniu zaznaczył, że *„zmieniony przez nowelę z dnia 2003 r. stan prawny nie pozwala na pełną restytucję stanu sprzed zwolnienia w przypadku nieudow o dnienu popełnienia zarzucanego czynu albo zmiany decyzji w sprawie stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Jeżeli zwolnienie ze służby spowodowało wniesienie aktu oskarżenia o umyślne popełnienie przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, przywrócenie do służby może nastąpić w wypadkach przewidzianych w art. 61 ust. 2 pkt 1 i 2. Nie przewiduje się natomiast żadnego, stosownego do nowej rzeczywistości prawnej rozwiązania prawnego w innych przypadkach, np. umorzenia postępowania karnego na podstawie art. 17 k.p.k. W związku z tym, że względu na to, że mogą istnieć różne podstawy umorzenia postępowania poza wymienionymi w art. 61 ust. 2 pkt 2 u.S.C, uzasadnione byłoby wprowadzenie regulacji na tyle pojemnej i szczegółowej, aby obejmowała ona wszystkie możliwe w praktyce stany faktyczne i dostosowała do nich rozwiązania prawne w zakresie przywrócenia funkcjonariusza celnego do służby. Należy także zwrócić uwagę na brak przepisów prawnych dotyczących wypłaty wstrzymanej części wynagrodzenia w razie umorzenia postępowania karnego w fazie postępowania przygotowawczego, gdy miało miejsce zawieszenie pełnienia obowiązków funkcjonariusza, któremu postawiono zarzut popełnienia przestępstwa, ale przeciwko któremu nie wniesiono aktu oskarżenia. Sygnalizowane wątpliwości wskazują na potrzebę stosownej aktywności ustawodawcy w zakresie wykraczającym poza sferę objętą zaskarżeniem. Nie mają przez to znaczenia dla oceny konstytucyjności zakwestionowanych przepisów. ”*

W sprawie spowodowania inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do wypełnienia luki prawnej w przedstawnym zakresie Rzecznik Praw Obywatelskich występował do Ministra Finansów pismem z dnia 22.05.2005 r., oraz do Szefa Służby

Celnej pismami z dnia 12.07.2005 r., 7.04.2006 r., 29.01.2007 r. (kopie wystąpień i otrzymanych odpowiedzi w załączeniu).

Pomimo upływu ponad trzech lat od wydania wyżej powoływanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego oraz uzyskiwania obietnic od kolejnych szefów służby celnej uregulowania przedstawionego zagadnienia, Ministerstwo Finansów odpowiedzialne za opracowanie projektu zmian legislacyjnych nie podjęło skutecznych działań zmierzających do likwidacji przedstawionego problemu. Uzyskiwane odpowiedzi były bardzo ogólnikowe oraz lakoniczne i nie precyzowały na czym miałyby polegać nowe regulacje prawne. W odpowiedziach zawarte były jedynie zapewnienia o prowadzeniu działań legislacyjnych nad projektem ustawy lecz brak było ich rezultatów. Na powstałe zaniedbania miały także wpływ planowane zmiany legislacyjne przekształcenia Służby Celnej w Krajową Administrację Skarbową.

Bezczynność w przedstawionym zakresie jest m.in. jednym z powodów powstania akcji protestacyjnej funkcjonariuszy Służby Celnej i napiętej sytuacji społecznej w kraju. Dlatego też kierując się troską o zapewnienie należytego porządku prawnego i ładu społecznego apeluję do Pana Ministra o rozwiązanie przedstawionego problemu. Powstrzymanie się od wprowadzenia odpowiednich działań legislacyjnych w tej sprawie nie powoduje już tylko braku zaufania obywateli do naczelných organów Państwa i stanowionego przez nie prawa ale destabilizuje sytuację społeczną w kraju.

W związku z powyższym, działając na podstawie art.13 ust. 1 pkt 2 i art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. - Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.), przesyłam w załączeniu kopie wystąpień Rzecznika z uzyskanymi odpowiedziami i proszę Pana Ministra o ' podjęcie zdecydowanych i konkretnych działań zmierzających do likwidacji luki prawnej w przedstawionym zakresie.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski